

КОЛЕДЖ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

Музично- педагогічне відділення
Циклова комісія викладачів природничо-математичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

8 БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 01 Освіта /Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Вінниця 2024

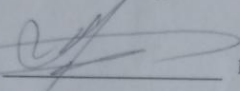
Робоча програма освітнього компонента 8 Безпека життєдіяльності і охорона праці в галузі з підготовки фахових молодших бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта /Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

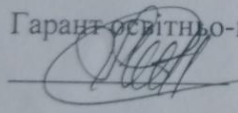
Галина ШЕРШУН, спеціаліст I категорії

СХВАЛЕНО

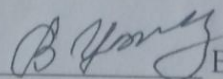
Методичною радою Коледжу фахової передвищої освіти
«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова канд. педнаук, доц. Андрій КРИЖАНОВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта
 док. філософії Марина СОРОЧАН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дошкільних психолого-педагогічних дисциплін
«28» серпня 2024, протокол № 1

Голова циклової комісії Валентина ЦЕЛОМУДРА

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий		
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта			
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Рік підготовки: 3		
		Семестр: 1		
		Лекції	Семінари	Практ.
		30	8	10
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 3 самостійної роботи здобувача освіти – 1,9		Самостійна робота 42		
		Вид контролю: залік		

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета: метою викладання освітнього компонента «Безпека життєдіяльності і охорона праці в галузі» є набуття здобувачами освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у здобувачів освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку. Вивчення основ законодавства України з охорони праці і, на цій підставі, засвоєння комплексу законодавчих, адміністративних, інженерно–технічних та санітарно–гігієнічних заходів, що спрямовані на профілактику травматизму в закладах освіти, забезпечення безпеки при професійній діяльності та інших негативних наслідків впливу шкідливих чинників виробничого середовища.

Завдання: основними завданнями вивчення освітнього компонента «Безпека життєдіяльності і охорона праці в галузі» є:

- опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях;
- набуття необхідних знань та навичок з конкретної профілактики негативного впливу шкідливих виробничих чинників у роботі, розслідуванні випадків порушень правил з техніки безпеки та охорони праці, розробці відповідних пропозицій та рекомендацій тощо.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуація

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності

СК3. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.

СК4. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язберезувальних навичок.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК8. Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

РН7 Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11 Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидії булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності.

РН21 Використовувати базові знання з філософії, історії, права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; усвідомлювати роль довкілля для життя і здоров'я людини, дотримуватися здорового способу життя.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини;
- характеристики зовнішніх та внутрішніх негативних факторів;
- вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки;
- класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини;
- законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини та охорони праці;
- основні принципи колективної безпеки;
- принципи гармонійного розвитку людини та сталого розвитку людства.

Вміти:

- аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації;
- оцінити середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу;
- самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення екстремальних ситуацій;
- забезпечити особисту безпеку в екстремальних ситуаціях;
- розробляти й впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її
- гармонійний розвиток;
- визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки;
- надати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Основи теорії безпеки життєдіяльності.

Основні поняття та визначення у БЖД. Класифікація джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів. Безпека людини, суспільства, національна безпека.. Небезпека. Поняття ризику. Концепція допустимого ризику. Визначення ризику, кількісні оцінки ризику. Правові, нормативні та організаційні основи безпеки життєдіяльності. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

Тема 2. Фізіологічні, психологічні та соціальні основи забезпечення безпечної життєдіяльності.

Психофізіологічна надійність людини як природна система захисту. Захисні властивості людського організму. Імунітет. Адаптація. Функції та властивості аналізаторів людини. Психологічні особливості людини: пам'ять, мислення, увага, емоції, характер і темперамент. Основні потреби людини та її активність. Фактори, які знижують психофізіологічну надійність. Шляхи підвищення психофізіологічної надійності людини та рівня її безпеки. Вплив біоритмів та зовнішніх енергетичних полів на рівень індивідуального ризику.

Тема 3. Небезпеки природного характеру.

Природні небезпеки: літосферні, гідросферні, атмосферні, космічні стихійні лиха. Заходи спрямовані на запобігання негативної дії природних джерел небезпеки на людину. Загальні закономірності виникнення природних небезпек.

Тема 4. Небезпеки техногенного характеру.

Техногенні небезпеки. Антропогенний вплив на навколишнє середовище. Аварії з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище. Аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин.

Тема 5. Соціальні небезпеки.

Загальні закономірності виникнення небезпек. Політичні небезпеки: війни, тероризм, екстремальні ситуації криміногенного характеру. Соціальні небезпеки, викликані низьким духовним та культурним рівнем.

Тема 6. Комбіновані небезпеки.

Природно-техногенні, природно-соціальні небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі. Забруднення атмосфери міст, міських приміщень, води в містах.

Тема 7. Причини виникнення та класифікація НС. Захист населення у НС.

Визначення рівня НС, регламент подання інформації про їх загрозу або виникнення. Ліквідації наслідків НС. Запобігання НС та організація дій для усунення їх негативних наслідків. Дії населення в умовах НС. Індивідуальні та

колективні засоби захисту. Ліквідація наслідків впливу на людину радіоактивних, хімічних та біологічних речовин.

Тема 8. Організація життєзабезпечення населення в НС .

Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи. Заходи по евакуації. Радіаційний і хімічний захист населення і територій. Інженерний захист, біологічний захист, медичний, психологічний захист.

Тема 9. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці.

Вступ. Основні поняття в галузі охорони праці. Основні законодавчі акти про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Державні нормативні акти про охорону праці. Органи державного управління охороною праці, їх комплектація і повноваження. Система управління охороною праці. Служба охорони праці. Комісія з питань охорони праці.

Тема 10. Спеціальні розділи охорони праці в галузі гуманітарних та соціальних наук

Аналіз умов праці в галузі гуманітарних та соціальних наук за показниками шкідливості та небезпечних чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Медичні огляди працівників певних категорій. Безпека праці під час експлуатації технічних засобів навчання. Пожежна безпека у навчальних закладах, бібліотеках, архівах.

Тема 11. Розслідування та облік нещасних випадків у навчально-виховних закладах. Навчання з охорони праці для працівників галузі гуманітарних та соціальних наук

Порядок розслідування і обліку нещасних випадків у навчальних закладах. Повідомлення про нещасні випадки, їх розслідування та облік. Навчання з питань охорони праці. Вивчення питань охорони праці в закладах освіти. Проведення виробничої практики та виробничого навчання.

Тема 12. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.

Діяльність, її види і їх фізіологічні особливості. Гігієнічна класифікація праці. Мікроклімат виробничих приміщень, його вплив на організм людини. Нормалізація параметрів мікроклімату. Вплив шкідливих речовин на організм людини. Нормування шкідливих речовин. Захист від шкідливої дії речовин на виробництві. Призначення та класифікація систем вентиляції. Системи опалення.

Значення освітлення для трудової діяльності. Види освітлення. Шум, його характеристика, засоби та заходи захисту від нього. Загальна характеристика електромагнітних випромінювань.

Тема 13. Електробезпека.

Електротравматизм та дія електричного струму на організм людини. Види електричних травм. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем електробезпеки. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Тема 14. Пожежна безпека.

Стан забезпечення пожежної безпеки в освітніх закладах України. Небезпечні та шкідливі чинники, пов'язані з пожежами. Загальні відомості про процес горіння. Забезпечення пожежної безпеки у закладах освіти. Протипожежний інструктаж та навчання. Способи і засоби гасіння пожеж. План евакуації на випадок пожежі.

Тема 15. Надання першої домедичної допомоги при нещасних випадках

Основні теоретичні положення (перша допомога, як її надавати). Втрата свідомості травми (штучне дихання, зовнішній масаж серця, шок, непритомність, струс мозку, кровотечі). Термічні впливи (переохолодження, відмороження, перегрівання, термічні опіки).

4. Структура освітнього компонента

Назви тем			Кількість годин			
			Денна форма			
	Усього	аудиторні	у тому числі			самост. робота
			лекції	семінари	практичні	
Тема 1. Основи теорії безпеки життєдіяльності.	6	4	2	-	2	2
Тема 2. Фізіологічні, психологічні та соціальні основи забезпечення безпечної життєдіяльності.	8	4	2	-	2	4
Тема 3. Небезпеки природного характеру.	4	2	2	-	-	2
Тема 4. Небезпеки техногенного характеру.	4	4	2	2	-	2
Тема 5. Соціальні небезпеки	8	4	2	-	2	4
Тема 6. Комбіновані небезпеки.	4	2	2	-	-	2
Тема 7. Причини виникнення та класифікація НС. Захист населення у НС.	6	4	2	-	-	4
Тема 8. Організація життєзабезпечення населення в НС	4	2	2	-	-	2
Тема 9. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці.	6	2	2	-	-	4
Тема 10. Спеціальні розділи охорони праці в галузі гуманітарних та соціальних наук	6	2	2	-	-	4
Тема 11. Розслідування та облік нещасних випадків у навчально-виховних закладах. Навчання з охорони праці для працівників галузі гуманітарних та соціальних наук	8	4	2	2	-	4
Тема 12. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	6	2	2	-	2	2
Тема 13. Електробезпека.	4	2	2	-	-	2
Тема 14. Пожежна безпека.	6	2	2	-	-	2
Тема 15. Надання першої	8	6	2	2	2	2

домедичної допомоги при нещасних випадках						
Залік	2	2	-	2	-	-
Усього годин	90	48	30	8	10	42

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть Годин
1.	4	Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	2
2.	11	Виробнича санітарія	2
3.	15	Основи техніки безпеки	2
4.	1-15	Залік	2
Разом			8

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть Годин
1.	1	Ризик як оцінка небезпеки	2
2.	2	Визначення психологічної піддатливості людини до небезпеки	2
3.	5	Дослідження соціальних небезпек. Засоби їх попередження.	2
4.	12	Параметри мікроклімату виробничих приміщень. Розрахунок повітрообміну.	2
5	15	Надання ПМД потерпілих від нещасних випадків. Аптечка ПМД.	
Разом			10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	К-ть Годин
1.	1	Основи теорії безпеки життєдіяльності.	2
2.	2	Фізіологічні, психологічні та соціальні основи забезпечення безпечної життєдіяльності.	4
3.	3	Небезпеки природного характеру.	2
4.	4	Небезпеки техногенного характеру.	2

5.	5	Соціальні небезпеки	4
6.	6	Комбіновані небезпеки.	2
7.	7	Причини виникнення та класифікація НС. Захист населення у НС.	4
8.	8	Організація життєзабезпечення населення в НС .	2
9.	9	Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці.	4
10.	10	Спеціальні розділи охорони праці в галузі гуманітарних та соціальних наук	4
11.	11	Розслідування та облік нещасних випадків у навчально-виховних закладах. Навчання з охорони праці для працівників галузі гуманітарних та соціальних наук	4
12.	12	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	2
13.	13	Електробезпека.	2
14.	14	Пожежна безпека.	2
15.	15	Надання першої домедичної допомоги при нещасних випадках	2
Разом			42

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента «Безпека життєдіяльності і охорона праці в галузі» спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні освітнього компонента, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з «Безпека життєдіяльності і охорона праці в галузі» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію

(викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: залік; стандартизовані тести; командні проєкти; реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів освіти та виступи на наукових заходах; розрахункові роботи; завдання на реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий залік.

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку, усно або шляхом тестування).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії та засоби оцінювання

запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку здобувачів освіти до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно». Здобувач освіти відповідно до освітнього компонента виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре». Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вмів логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з освітнього компонента, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом освітнього компонента, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал але знання з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
Оцінка «задовільно». Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, виявив поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.
Оцінка «незадовільно». Здобувач освіти не засвоїв переважної частини

програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / Зацарний В.В. Зацарна О. В. Землянська О. В. Праховнік Н. А. Київ, НТУУ «КПІ», 2016. 230 с.
2. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: Навчально-методичний комплекс для підготовки спеціалістів ступеня «бакалавр» III-IV рівнів акредитації для всіх напрямків підготовки /М.М. Сакун, І.В. Москалюк, В.Ф. Нагорнюк; за редакцією Сакуна М.М. Одеса: Видавництво, 2017. 400 с.
3. Охорона праці: навчальний посібник / Катренко Л.А. Кіт Ю.В. Пістун І.П.. Університетська книга, 2023, 540 с.
4. Основи охорони праці : підручник / О.І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 264 с.
5. Охорона праці в галузі : навчальний посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білий. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 322 с.

11.2 Допоміжна література

1. Про охорону праці: Закон України редакція від 14.08.2021.
2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України № 1105-XIV від 23 вересня 1999.
3. Про пожежну безпеку: Закон України № 3745 від 17.12.1993.
4. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України № 4004-XII від 24.02.1994.
5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України чинний, поточна редакція – Редакція від 16.06.2021
6. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України № 877 від 26.12.2007.
7. Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних іпов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб: Наказ МОЗ України 23.07.2002 №280 поточна редакція —

Редакція від 06.01.2021

8. Основи охорони праці: підручник / Олександр Запорожець, Олександр Протоєрейський, Григорій Франчук, Іван Боровик. Центр учбової літератури, 2021, 264 с.

9. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. К.: Каравела, 2004. 408 с.

11.3. Інтернет- ресурси

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua> .
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – <http://mepr.gov.ua>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України – <http://www.president.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – <http://www.mns.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
7. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
8. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України – <http://erriu.ukrtel.net/index.html>.